

Michal Valčo a Katarína Valčová, Teologické posolstvo Lutherovej reformácie a výzvy súčasnej doby, Žilina: EDIS – vydavateľstvo ŽUŽ, 2012, 415 s., ISBN 978-80-554-0552-0

Kniha je rozdelená do štych kapitol. Prvá kapitola s názvom „Kto bol Martin Luther“ (s. 25) predstavuje Lutherov život počínajúc jeho vstupom do kláštora. Na ďalších stranách je čtenár informovaný o tom, čo viedlo Luthera k krízi viery natolik, že opouští klášter. Luther pak hledá oporu v pokání a mystice, ani jedno z toho jej však, jak zdůrazňují autoři, nenaplnuje. Dále se zde dočteme, že se po nešťastných pokusech o nalezení vnitřního klidu stává Luther profesorem na Wittenberské univerzitě a představeným tamějšího kláštera. Za podstatnou část první kapitoly považujeme „Spisy, které teologicky zadefinovali reformu církve“ (s. 45). K dané pasáži by bylo možné autorům vytknout, že opomněli předložit čtenářům, jaké důsledky mělo vydání Lutherova díla *O babylonském zajetí církve*. Jedná se o fakt, že po přečtení zmínovaného Lutherova spisu zadal anglický král Jindřich VIII. Tomáši Morovi, aby na něj reagoval spisem *Obrana sedmi svátostí*. Za *Obranu* pak Jindřich obdržel od tehdejšího papeže Lva X. titul Ochránce viery. Luther nebyl toho názoru, že by byl radikálem, a proto přínosem této kapitoly je zmínění Lutherova v podstatě negativního postoje k radikálům. První kapitola je zakončena „Udalostmi po Lutherovej smrti“ (s. 64).

„Teologické posolstvo Lutherovej reformácie“ (s. 72) je druhou kapitolou knihy. Ta obsahuje obrovské množstvo teologických informácií týkajúcich sa Lutherovej nauky a také „Lutherov pohľad na človeka“ (s. 89). Čtenář prakticky nedotčený teológií, prípadne neoplývajúci teologickým predporozumením, bude mať s touto kapitolou problémy, zvlášt' ve srovnání s kapitolou prvou, ktorá je srozumiteľná i pre čtenára nezsväteného do problematiky Lutherovej reformácie. Pretože používané teologické pojmy autoři vysvětlují, je pro jejich pochopení potřebná hlubší znalost jednotlivých termínů. Jak spis *O babylonském zajetí církve*, tak i část druhé kapitoly knihy znázorňujú Lutherov postoj k jednotlivým svätostem. Hlavní záležitostí je to, že Luther uznáva pouze tři svätosti, a to konkrétne křesť, sväté prijímanie a svätou zповeď. Katolícka cirkev pak k týmto trom svätostem pridáva ešte ďalšie štyri: svätosť biřmovanie, kněžství, manželství a pomazanie nemocných. Luther argumentuje proti týmto štyrom svätostem tým, že dle něj jsou ustanoveny katolíckou církví, nikoli Ježíšem Kristem, jak je tomu v případě třech svätostí, které Luther uznává.

Třetí kapitola začíná Kantovou filosofií, po níž následuje „výzva modernej doby definovaná Karlom Barthom“ (s. 225) a „Gadamerova kritika osvietenstva“ (s. 243). Poté je ve třetí kapitole představen Hamannův nesouhlas s Kantovým pozitivním pohledem na osvícenství (srov. s. 248). Zhruba v polovině této kapitoly se autoři zabývají myšlenkou, že negativní záležitosti, které po osvícenství nastaly, nastaly právě jeho vinou (srov. s. 250). Tato negativa dle autorů vyvěrají z ústřední, mylné myšlenky osvícenství, že konkrétní jedinec je schopen si zvolit, zda bude morální, či amorální (srov. s. 250). Je zajímavé, že kniha neodsuzuje celé osvícenství a jeho myšlenky jako veskrze nesprávné. Tvrdí, že osvícenství má i své kladné stránky (srov. s. 252). Autoři knihy kladou důraz na to, že i pro teologii bylo osvícenství přínosem. Konkrétně hovoří o tom, „že ju oslobodilo od falošného spoliehania sa na dôkazy Božej existencie“ (s. 255) a „pomohlo očistiť cirkev od pokrytcov“ (s. 256). Autoři knihy pak prirovnávajú myšlenky osvícenství k ideológiám dvacátého storočia (srov. s. 271). Stejně tak jako osvícenství, je i sekularizace pojem „nejednoznačný“ (s. 261). Další části dané kapitoly se zabývají rozpadem

hodnot ve společenské sféře (srov. s. 273), negativním pohledem na postmodernu (srov. s. 276) a prostředky současného dorozumívání (srov. s. 279 a 284). Konec třetí kapitoly klade důraz na důležitost Augsburského vyznání, přičemž „sa predložením usilovali o: odlíšiť sa od ostatných reformných prúdov a zdôrazniť súhlas s rímskou cirkvou“ (s. 315).

Jako může být první kapitola považována za jakýsi úvod knihy, kapitola čtvrtá je jejím vyústěním. Lidé by se měli inspirovat Lutherem, jeho vírou a učením (srov. s. 326–327). Jak církev, tak celé křesťanstvo by mělo být schopno přizpůsobit se podmínkám, které současná doba přináší, aby přežilo, ale také aby se dokázalo vyjadřovat k negativním stránkám života v postmoderní společnosti (srov. s. 347).

Knihy je strukturována přehledně. Dílo je psáno odborným jazykem, proto je možné, že laik, jenž se neorientuje v teologických a filosofických pojmech, je bude považovat za obtížné. Někdo však může pokládat celkovou grafickou kreativitu knihy za nedostačující či neúměrnou kvalitě textu. Samotný přebal knihy totiž příliš nezaujme a po otevření knihy se navíc čtenář dozví, že ho čekají jen hustě popsané stránky díla, které není právě nejtenčí. Možná by pro větší atraktivitu díla neškodil nějaký obrázek alespoň Luthera, když už ne Kanta a dalších zmiňovaných. Co se však obsahu týče, doporučuji tuto knihu všem čtenářům, kteří mají zájem o dané téma.

Lenka Kramerová
(TF JU, LKramerova@seznam.cz)